

บทที่ 1

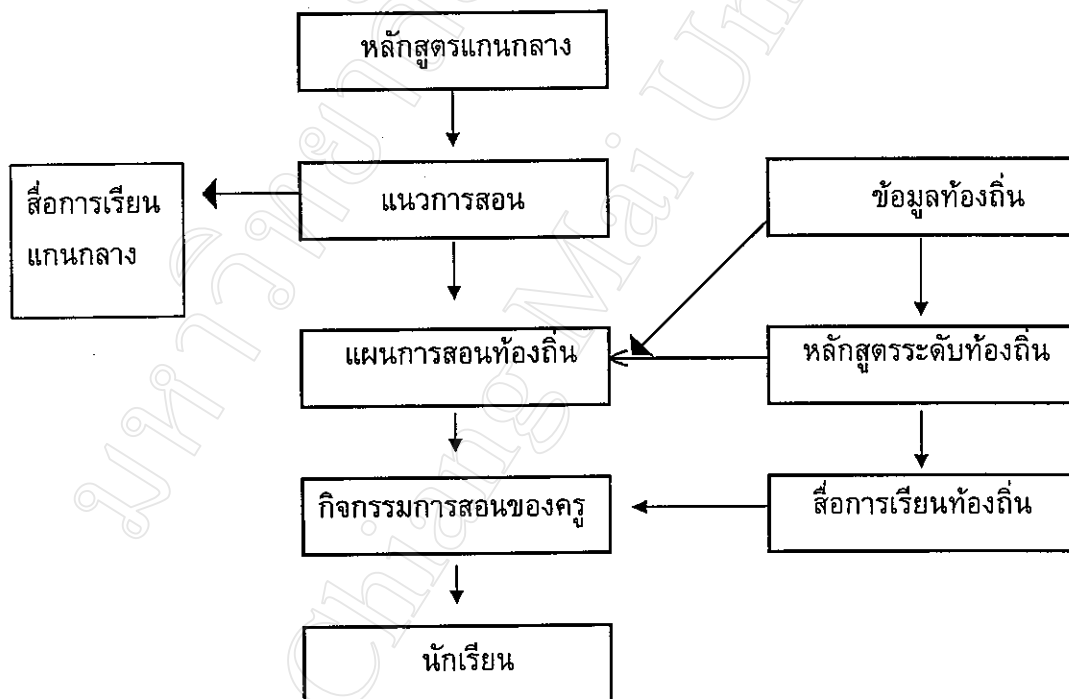
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคมได้ หลักสูตรนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะเป็นตัวนำในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐาน มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และมีเจตคติที่พึงประสงค์ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวนี้ ควรมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักตนเองก่อน เพราะจะทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ตรงกับความสามารถ ความตั้งใจ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ในท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้นหลักสูตรจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยืดหยุ่น มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระ และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้พัฒนาหลักสูตรที่มีความหมายต่อผู้เรียน เพราะการเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้รวดเร็วกว่า (ใจทิพย์ เข็วรัตนพงษ์ , 2539, หน้า 109) จึงจะทำให้ผู้เรียนมีความรักและผูกพันรวมทั้งภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรมนุษย์ ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่มากมายและมีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน หลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่สามารถบูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอน

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงได้เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ท้องถิ่น คือ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด เขตการศึกษา กรมต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้กว้างขวางมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริง ตามสภาพเศรษฐกิจสังคมในท้องถิ่น ตลอดจนสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง คุรุมีบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตรเข้าสู่ห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร Oliver (อ้างใน อำนาจ จันทรแป้น, 2532 , หน้า 142) ได้กล่าวว่าสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการออกแบบหลักสูตร คือ สถานที่ซึ่งผู้เรียนและครูผู้สอนพบกัน นั้นแสดงว่าการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมนั้นควรจะได้มีการพัฒนา

หลักสูตรในระดับโรงเรียน (School - Based Curriculum Development) หรือการพัฒนาหลักสูตรที่ใช้ฐานโรงเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่สุด เพราะโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกเนื้อหา คัดเลือกกิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน รวมทั้งก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เรียนและชุมชนด้วย ฉะนั้นโรงเรียนจึงมีบทบาทและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง เหมาะสมตรงกับความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ (อำนาจ จันทรแป้น , 2532 , หน้า 143) โดยโรงเรียนจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นด้วยการจัดทำรายละเอียดเนื้อหา แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน เอกสารความรู้ หนังสือเสริมประสบการณ์ ที่จัดทำเพิ่มให้สอดคล้องเฉพาะท้องถิ่น ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภูมิ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรระดับท้องถิ่น
(ที่มา : กรมวิชาการ, 2534 , หน้า 61)

จากแผนภูมิดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรโดยการปรับเปลี่ยนหรือขยายหลักสูตรแม่บทให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น ผู้สอนหรือท้องถิ่นควรจะเป็นผู้จัดทำแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หรือแผนการสอนเอง เพื่อให้การเรียนการสอนมีความหมายต่อผู้เรียนและปรับเปลี่ยนได้

ตามสมควร (กรมวิชาการ , 2534, หน้า 76) และในแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวง-ศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 - 2550 ยังได้กล่าวไว้ในแนวทางการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาว่าให้ครูเลือกแผนการสอน หรือพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง และยังเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนและส่วนราชการต่าง ๆ มีโอกาสเข้ามามีบทบาทต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

(สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538, หน้า 20)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ดังจะเห็นได้จากการกำหนดเวลาเรียนไว้มากกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ คือ 30 % ของเวลาเรียนทั้งหมด เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง เกิดประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง ยังได้เพิ่มงานเลือกซึ่งถือว่าเป็นงานบังคับเลือกขึ้นมาอีก 1 งาน คืองานที่เตรียมไปสู่อาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้มองเห็นความจำเป็นในด้านอาชีพและมองเห็นโลกกว้างของการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้เลือกอาชีพได้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ฝึกฝนอบรมได้ง่าย บุคลิกที่ได้สร้างขึ้นในวัยนี้ แล้วมักจะมี ความคงทนมากกว่าวัยอื่น การอบรมฝึกฝนทำให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น ความอดทน ความขยันขันแข็ง ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับคนอื่นได้ หรือปลูกฝังให้เกิดความรักในถิ่นฐาน เกิดความซาบซึ้งในอาชีพ จึงเป็นเรื่องที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องกัน (ชม ภูมิภาค , 2528, หน้า 21-22) แต่การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากนักเรียนและผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการเรียนในกลุ่มประสบการณ์นี้ สาเหตุเนื่องจากค่านิยมดั้งเดิมในเรื่องความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปที่ใช้ระบบการสอบคัดเลือกมุ่งเน้นเฉพาะวิชาสามัญ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดนิสัยทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เสมอ จึงเป็นเรื่องยากที่จะทำให้บรรลุจุดหมาย เนื่องจากเหตุที่ได้กล่าวมา ซึ่งงานวิจัยของ ผกาทิพย์ ศิริรัตน์ชัย (อ้างใน จุรีรัตน์ แผลงศรี, 2533, หน้า 3) ว่าผู้ปกครองระดับกลาง - สูง ไม่เห็นด้วยกับหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สาเหตุอีกประการหนึ่ง คือ ครูเห็นความยุ่งยากในการสอนกลุ่มประสบการณ์นี้ เนื่องจากจะต้องมีการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี ซึ่งจะต้องมุ่งเน้นกระบวนการทำงานเท่ากับผลงานที่เกิดขึ้น จึงเป็นการยุ่งยากที่จะต้องนำเด็กไปฝึกปฏิบัติจริง อาจเนื่องจากขาดวัสดุ อุปกรณ์ หรือขาดความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, 2529, หน้า 2) หรือการพาเด็กไปฝึกงานในสถานฝึกงานจริง ๆ ซึ่งอยู่ภายใต้การนิเทศของครู เพื่อฝึกทักษะในการทำงานเพิ่มเติม เพราะการสอนและฝึกปฏิบัติที่โรงเรียนไม่เพียงพอ แต่เนื่องจากครูมีภาระงานมาก และมีข้อจำกัดเรื่องเวลา และขาด

ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร (อัจฉรา จิตรวงศ์นันท์, 2539 , หน้า ค) จากปัญหาต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงทำให้ครูซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน คือ ยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เมื่อสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการจัดกิจกรรมการสอนของครูที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ปัญหาที่ตามมาคือ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของท้องถิ่นของตนเอง ทั้งถิ่นฐาน ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าว สรุปได้จากการที่ประชาชนในชนบทอพยพย้ายถิ่นเข้าหางานทำ และประกอบอาชีพในกรุงเทพฯ เมืองใหญ่ หรือต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่าความรู้ และทักษะที่ได้รับจากโรงเรียนไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นของตนเองได้ นั่นแสดงว่าการศึกษาศึกษาไม่สามารถช่วยให้เยาวชนของเรามีความมานะบากบั่นที่จะสร้างงานขึ้นในท้องถิ่น นอกจากนี้ประชาชนในท้องถิ่นเองก็อาจจะยังไม่ได้ร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจังที่จะช่วยบุตรหลานของตนให้มีความรู้ มีนิสัยที่ดีต่อการทำงานและมีทักษะอย่างดีในการประกอบอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นปัญหาสำคัญซึ่งจะต้องช่วยกันแก้ไข สภาพปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วตลาดแรงงานภาคราชการและรัฐวิสาหกิจกำลังจะถึงจุดอิ่มตัวในที่สุดก็จะถึงภาคเอกชนด้วย สัญญา จิตตนนท์ (2528, หน้า 68) ได้กล่าวว่าแนวโน้มของการประกอบอาชีพอิสระจะมีจำนวนมากขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของระบบราชการเป็นไปอย่างช้า ๆ เนื่องจากนโยบายของรัฐที่จะคุมจำนวนข้าราชการและลูกจ้างไม่ให้สูงขึ้นและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะที่ตกต่ำทำให้ภาครัฐ และภาคเอกชนไม่อาจขยายการลงทุน หรือสร้างงานได้มากนัก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ แทนแรงงานคนเพื่อต้องการเพิ่มผลผลิต จึงทำให้เกิดปัญหาว่างงานขึ้น ดังนั้นโรงเรียนควรหันมาทบทวนถึงเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในชุมชนของตนเองว่าทำอย่างไร จึงจะทำให้นักเรียนออกไปเผชิญชีวิตในสถานการณ์ที่สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นกลุ่มประสบการณ์หนึ่งที่มีส่วนในการแก้ปัญหา นี้ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ครูจะต้องนำมาพิจารณาว่าทำอย่างไร โรงเรียนจึงจะสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องชีวิตจริงในชุมชนเพื่อแก้ปัญหาในชุมชนนั้น แสดงว่าโรงเรียนจะต้องศึกษาสภาพความต้องการ ปัญหา และความต้องการของชุมชน และนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อสนองตอบความต้องการอันหลากหลายของชุมชนรวมทั้งงานที่มีอยู่ในชุมชน นักเรียนจะได้สัมผัสกับสิ่งที่เกี่ยวกับงานอาชีพที่เป็นอยู่ในชีวิตจริงในท้องถิ่นที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์อันยาวนานของตนเอง เรียนรู้กระบวนการทำงานของบุคคลในแต่ละอาชีพ ตลอดจนความรู้ทักษะที่จำเป็น รายได้ และโอกาสความก้าวหน้าของอาชีพนั้น ๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมและมีนิสัยที่ดีในการทำงาน เห็นความสำคัญของงานอาชีพที่อยู่ในท้องถิ่น ซึ่งโรงเรียนทำหน้าที่แต่เพียงผู้เดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ คงจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลในท้องถิ่นหรือในทางกลับถ้าอาชีพบางอย่างที่ควรจะนำเข้าไปเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โรงเรียนอาจจะเป็นผู้ประสานจาก

หน่วยงานอื่นที่เป็นของรัฐ หรือเอกชนเข้ามาให้ความรู้ สามารถ จันทรสุรีย์ (2537, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า การผสมผสานความรู้ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิทยาการสมัยใหม่ ซึ่งนับว่าเป็น การแสวงหาของใหม่ในปัจจุบันโดยมีรากเหง้าพื้นเพเดิม ที่มันคงย่อมสามารถขยายผลได้ดีกว่าการ เริ่มใหม่ทั้งหมดโดยขาดฐานรากเหง้าอันมั่นคง

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาไม่มุ่งเน้นทำให้คนรักท้องถิ่น เนื่องจากค่านิยมที่จะต้องเตรียม งานเข้าสู่ตลาดแรงงาน ในส่วนราชการ หรือ องค์กรรัฐวิสาหกิจ ทำให้โรงเรียนจัดการศึกษาที่แยก ตัวออกจากชุมชน ทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาจากสังคมอื่นให้แก่เยาวชนไทย โดยมองข้ามคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกแปลกแยกจากชุมชนอันเป็นถิ่นกำเนิดของตนเอง ขาดความศรัทธาที่เชื่อมต่อกับบรรพบุรุษของตน ดูถูกวิถีการดำรงชีวิตของคนรุ่นก่อน และค่อย ๆ ทำตนให้หลุดลอยออกจากชุมชน เมื่อเรียนจบระดับมัธยมศึกษาแล้วก็ไม่สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนนั้นได้ ต้องดิ้นรนออกไปอยู่ชุมชนอื่น ทำให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาชุมชนแออัดเนื่องจากคนในชนบทเข้ามาหางานทำในเมืองใหญ่ และเกิดปัญหาใน ชนบทถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการพัฒนา เนื่องจากคนในท้องถิ่นที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงไม่กลับมา พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

อย่างไรก็ตาม รัฐได้เห็นความสำคัญในเรื่องนี้จึงได้บรรจุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 1 หลักการและความมุ่งหมายข้อ 3 ว่าการก้าวทันความ เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่และการรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศ หรือจากภายนอกชุมชน จะต้องประสานควบคู่ไปกับความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญา ภาษา และวัฒนธรรม ดั้งเดิมของท้องถิ่น และสังคมของไทยเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับ สภาพและความต้องการของท้องถิ่น (กองวิชาการ , มปป. , หน้า 7) และแนวทางการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2539 - 2550 ได้กล่าวไว้ในการปฏิรูปหลักสูตร และ กระบวนการเรียนการสอนว่าให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการ กำหนดแบบเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ (สปช. 2538, หน้า 5) และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคตนั้นควรจะเป็นการศึกษาที่จะต้องจัดให้สอดคล้องกับ ความต้องการของบุคคลในชุมชน สังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับความเป็นจริงในวิถีชีวิตของ คนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และคุณค่าในสังคมไทยจะต้องสร้างคนให้รู้จักการสร้างงานด้วย ตนเอง มีโอกาสมีงานทำอยู่ในท้องถิ่นของตน และยังให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาไทยให้สามารถนำ มาเชื่อมโยงกับวิทยาการสมัยใหม่ให้สามารถอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 25)

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้นจะต้องให้โรงเรียนได้จัดทำแผนการสอนขึ้นเอง เพื่อช่วยแก้ปัญหาในเรื่องที่จะทำให้คนรักท้องถิ่นเห็นความสำคัญของอาชีพในท้องถิ่น พร้อมทั้งจะสร้างงานขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้พัฒนาหลักสูตรขึ้นเอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดอบรมครูเพื่อจัดทำแผนการสอนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงนี้ขึ้นทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ในระดับชั้น ป.1 และขยายครบถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2539 ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเคยเต่าได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว โดยส่งครูเข้าร่วมอบรมและกระตุ้นส่งเสริมให้ครูได้จัดทำแผนการสอนกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง แต่เนื่องจากสภาพปัญหาความต้องการของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน การหารูปแบบหรือแนวทางเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนย่อมแตกต่างกันตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น

ในเขตอำเภอเคยเต่ามีอาชีพที่ชุมชนสร้างขึ้นด้วยตนเอง ทั้งอาชีพหัตถกรรม เช่น การทอผ้า การแกะสลัก งานประดิษฐ์ อาชีพทางการเกษตร เช่น การทำนา ทำสวนลำไย การปลูกมะนาว รวมทั้งอาชีพทางการประมงจากเขตแม่น้ำปิง อาชีพดังกล่าวทั้งหมดสามารถที่จะทำให้ชุมชนดำรงอยู่ได้อย่างพอเพียง เหมาะสมและมีความสุขพออยู่พอกิน แต่ปัญหาที่ผ่านมามีคือ ประชากรในวัยแรงงานและวัยที่ควรสืบทอดอาชีพของท้องถิ่นเคยเต่าให้ดำรงอยู่ได้มุ่งเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ เช่น ในตัวจังหวัดเชียงใหม่ หรือกรุงเทพฯ โดยไม่เห็นความสำคัญของอาชีพในชุมชนของตน ไม่คิดสืบทอดงานในท้องถิ่น ไม่รักหรือภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวนั้นคือการจัดการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาที่ผ่านมาไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องของอาชีพในชุมชนอย่างแท้จริง ไม่ได้ปลูกฝังให้เด็กรักชุมชน ภาคภูมิใจ และพร้อมที่จะพัฒนาชุมชนของตน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้น ป.5 - ป.6 ในแขนงงานเพื่อเตรียมไปสู่อาชีพให้มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้นำไปพัฒนาให้ผู้เรียนได้มองเห็นความสำคัญของอาชีพในชุมชนของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความต้องการของชุมชนในด้านอาชีพที่ต้องการให้บุตรหลานได้เรียน
2. ศึกษาสภาพปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในงานเลือกที่เตรียมไปสู่อาชีพในส่วนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
3. ศึกษาความสอดคล้องของแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในงานเลือกที่เตรียมไปสู่อาชีพกับความต้องการของชุมชน
4. เพื่อปรับแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในงานเลือกที่เตรียมไปสู่อาชีพให้สอดคล้องกับชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้น ป.5 - ป.6 ในโรงเรียนปฏิบัติการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2550 กลุ่มโรงเรียนบ้านแอ่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชนคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.5 - ป.6

2. ขอบเขตเนื้อหา

1. ความต้องการของชุมชนในด้านอาชีพที่ชุมชนต้องการให้บุตรหลานได้เรียน
2. สภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในงานเลือกที่เตรียมเข้าสู่อาชีพชั้น ป.5 - ป.6 ให้สอดคล้องกับชุมชน
3. ความสอดคล้องของแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้น ป.5 - ป.6 กับความต้องการของชุมชน
4. การปรับแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้น ป.5 - ป.6 ในงานเลือกที่เตรียมไปสู่อาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาแผนการสอน หมายถึง การนำแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในงานเลือกที่เตรียมไปสู่อาชีพชั้น ป.5 - ป.6 ในโรงเรียนปฏิบัติการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539- พ.ศ. 2550 ของกลุ่มโรงเรียนบ้านแอ่นมาปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ความต้องการของชุมชน หมายถึง ความต้องการของผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.5-ป.6 ในเขตบริการโรงเรียนปฏิบัติการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2550

สภาพการจัดหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในงานเลือกที่เตรียมไปสู่อาชีพชั้น ป.5 - ป.6 ในด้านการสำรวจความต้องการของชุมชน การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในงานเลือกที่เตรียมไปสู่อาชีพชั้น ป.5 -ป.6 ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ความสอดคล้องของแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพกับความต้องการของชุมชน หมายถึง การที่วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในงานเลือกเพื่อเตรียมไปสู่อาชีพในกลุ่มโรงเรียนบ้านแอ่นตรงกับความต้องการของชุมชน

ประโยชน์ที่จะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในกลุ่มเพื่อจัดทำหลักสูตรและแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
2. ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน